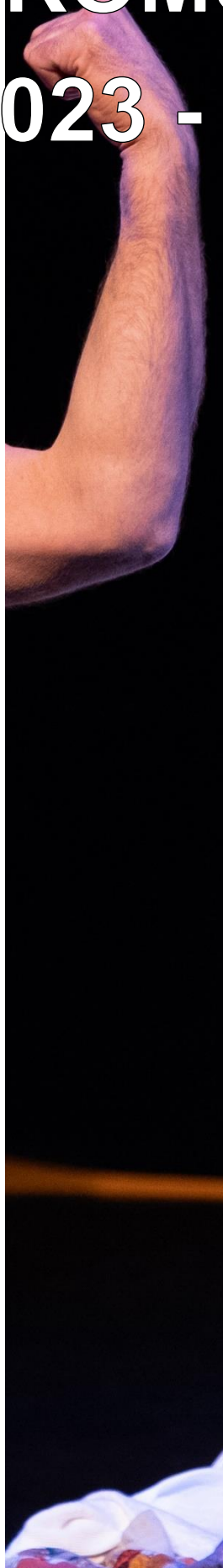

WOKMUZIEKTHEATER TOEKOMSTVISIE 2023 - 2030

Versie:
Intern
Jan 2023

LEESWIJZER

Voor u ligt in concept de nieuwe toekomstvisie voor WOKMUZIEKTHEATER. Het document is opgebouwd uit de visie zelf en een aantal bijlagen:

- bijlage 1, strategiekaart 2016-2020;
- bijlage 2, inspiratie- en ambitielijst;
- bijlage 3, overzicht van de inbreng uit de inspiratieavond (interndocument);
- bijlage 4, historisch overzicht WOKMUZIEKTHEATER.

Deze bijlagen dienen als ondersteuning, uitwerking of verduidelijking van de toekomstvisie. De visie is in deze versie bedoeld voor behandeling door leden en bestuur. Het is de bedoeling om, na vaststelling van de visie een inhoudelijk corresponderende versie op te stellen voor gebruik met partnerorganisaties en overheden.

AANLEIDING

Eind 2022, vierden de leden van WOKMUZIEKTHEATER het 40 jarig bestaan. Uitgesteld vanwege de Covid-epidemie die steeds maar terug bleek te keren. Het daadwerkelijke jubileum verstreek in het jaar 2020. Onze vereniging en productieorganisatie was in datzelfde jaar toe aan een nieuwe toekomstvisie. Ook deze kwam er niet in 2020 noch in het opvolgende jaar.

De bijzondere omstandigheden, met veel beperkende maatregelen en de ene *lockdown* na de andere, vroegen veel inzet in het treffen van tijdelijke maatregelen, het op alternatieve wijze actief houden van de met ons verbonden partners en vooral kijken naar wat er wél mogelijk was. Als je niet weet wat je op korte termijn kunt en mag doen, is het lastig goed zicht te krijgen op je toekomst. Een goede startbijeenkomst om samen met de leden en andere betrokkenen na te denken hoe we de toekomst in willen gaan, was ook niet mogelijk. Het denken staat ondertussen niet stil, maar de pen vooralsnog wel.

In 2022 moest alle energie gestoken worden om op relatief korte termijn de jubileum productie weer van de grond te krijgen, hetgeen door enthousiaste inzet van velen, uitstekend is gelukt. WOKMUZIEKTHEATER heeft getoond springlevend te zijn!

Uit deze vitale scheppingskracht van WOKMUZIEKTHEATER blijkt duidelijk dat men verder wil. Maar niet alleen maar 'verder zoals voorheen' maar nieuwe grenzen verkennen, nieuwe horizonten opzoeken!

Dat lijkt heel abstract en moet dus in de nabije toekomst heel concreet worden: realisme en pragmatisme. Daarom kiezen we voor een opener organisatie met meer armslag die meer vormen van samenwerking mogelijk maakt en open staat voor verschillende producties, anders dan enkel één maal per twee jaar. Meer armslag creëren betekent op zijn beurt weer mogelijkheden om verdere ambities waar te maken.

Dat is de rode draad van de inbreng van velen, betrokken bij WOKMUZIEKTHEATER die in het kader van deze nieuwe visie werden geconsulteerd. Maar hoe gaan we dat doen?

Daar gaat deze toekomstvisie verder op in; en op wat daar allemaal bij komt kijken.

**WOKMUZIEKTHEATER ziet zichzelf
als een ondernemende instelling**

geformuleerd in 2014

TIJDSBEELD

Er van uitgaande dat cultuur beleven én cultuur beoefenen altijd wel verbonden is met passie en een zekere mate van liefhebberij, moeten we constateren dat er in de maatschappij het nodige veranderd is. Niet alleen door de 'corona-jaren' zoals vaak wordt gesteld. Nee, deze veranderingen tekenden zich jaren tevoren al duidelijk af.

Traditioneel worden de culturele verenigingen vooral bevolkt door trouwe leden die samen de verenigingsactiviteiten dragen. De grote aantallen jubilea zijn dan ook niet van de lucht; zo ook bij WOKMUZIEKTHEATER. Dat mag gekoesterd worden. Helaas geeft dit niet zondermeer een perspectief voor de toekomst. Voelen veel leden zich nog helemaal thuis bij wat van oudsher heette, het Weerter Opera of Operette Koor, zo is dit niet meer een voldoende basis.

Naast een klimmende gemiddelde leeftijd zijn er meer aandachtspunten.

Nieuwe aanwas vindt gelukkig nog steeds plaats, maar in beperkte mate.

Ook de overweging om een meerjarig lidmaatschap aan te gaan bij WOKMUZIEKTHEATER staat onder druk. Niet het kiezen voor een langjarige verbintenis maar willen kiezen voor een relatief kortlopende deelname aan activiteiten en projecten. Eigentijds verwoord: meedoen op projectmatige basis.

Tegelijkertijd worden er méér en hogere eisen gesteld door overheden en subsidieverleners:

- Meer professionaliteit in aansturing en organisatie
- Een formele aanpak met borging van hoge kwaliteit en continuïteit
- Een onderscheidend artistiek niveau en duidelijk geformuleerde maatschappelijke - en culturele meerwaarde.

Dat betekent nogal wat voor een culturele organisatie die voor het merendeel draait op vrijwilligers. De eisen die gesteld worden aan onze toekomst zijn dus stevig.

Een ander aspect is de appreciatie vanuit het publiek die voor het genre muziektheater over heet algemeen groot is. Kunnen we nog niet zo hard roepen dat opera steeds méér in komt, voor het genre operette schijnt dat al wel te gelden. Naar verluid zakt het oude stoffige en wat oubollige karakter van operette weg en is er ruimte en waardering voor een meer eigentijdse interpretatie van het genre. Cultuurhistorici op het vlak van opera en andere bühne-voorstellingen leggen een verband tussen de terugkerende verschijnselen van crises, conflicten en oorlog én de hang naar een meer vrolijke beleving binnen de producties. Dus wellicht kunnen we stellen: zwaarmoedig en tragisch raakt uit, vrolijk, zwierig en lichtvoetig raakt in. Hoezeer past ons dit?

DE TOEKOMST – WAT ER LEEFT

Vanuit de vastberadenheid van voorjaar 2022, “we gaan er voor!”, kijken nu veel leden en betrokkenen uit naar volgende activiteiten en producties.

Wel is een duidelijk besef ontstaan ‘dat het anders moet’.

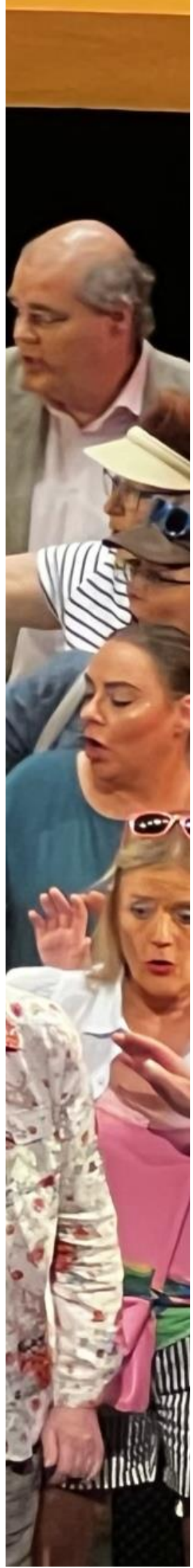
Dat komt niet voort uit tekortkomingen of onvrede, maar uit betrokkenheid en zorg voor de toekomst. In die zin hebben veel leden zich geuit tijdens de op de toekomst gerichte inspiratie avond van juni 2022.

Een drietal punten sprongen er nadrukkelijk uit:

- De gezellige verenigingsband behouden en versterken
- Meer mensen opzoeken die in de toekomst met ons mee willen doen
- Meer activiteiten en voorstellingen, anders dan alleen in een tweejarige cyclus van één opera

Onherroepelijk moet dit gewogen worden aan de hand van een kleine analyse. Het streven, compact samengevat: *méér gaan doen met méér betrokken mensen* spreekt tot de verbeelding maar is in de huidige menselijke bezetting níét haalbaar. In de laatste productie is nog eens zichtbaar geworden hoeveel dit vraagt van een beperkt aantal sleutelfiguren en het organiserend kader, al of niet in ténminste een dubbelrol.

Enerzijds is het risico dat er te hard aan het spreekwoordelijke elastiek getrokken wordt en mensen gaan uitvallen dus groot. Anderzijds levert het aantrekken van meer betrokken mensen wel weer veel mogelijkheden op.

UITGANGSPUNTEN

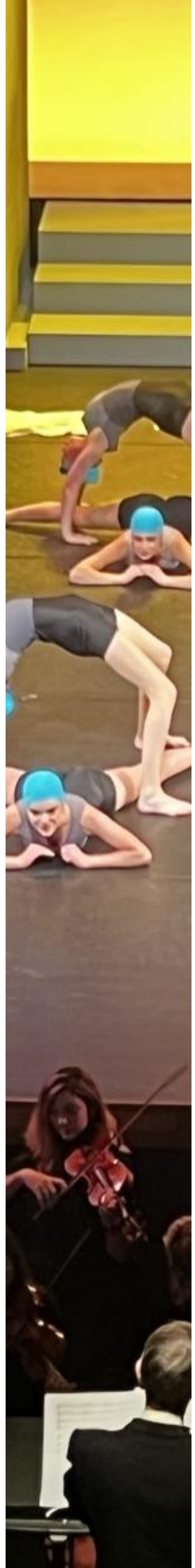
Deze visie is gebaseerd op een aantal uitgangspunten, enerzijds geworteld in de historie van WOKMUZIEKTHEATER, anderzijds in de structuur, traditie, kennis en kunde, ambitie en potentie waarop verder gebouwd kan worden. Het begrip bouwen betekent hier: opbouwen en uitbouwen, dus ook veranderen en doorontwikkelen. Het goede behouden en de structuur en armslag versterken; invullen wat de maatschappij anno 2023 en verder van ons vraagt. Ook hiervoor keren we terug naar de inspiratie avond met alle leden die daarvoor een avond vrij hadden gemaakt voor de buitengewonere ledenvergadering van 7 juni 2022.

Samen met de opbrengst uit de gesprekken met onze sleutelfiguren binnen en rond WOKMUZIEKTHEATER levert dit voor onze visie een aantal uitgangspunten op:

- De visie krijgt een looptijd vanaf 2023 tot in 2030, wanneer de vereniging 50 jaar bestaat
- Aan de visie wordt verbonden, een werkplan met steeds een looptijd van vier jaar (2022 t/m 2026, 2027 t/m 2030) waarin de visie concreet wordt uitgewerkt tot acties en uit te voeren beleid
- Het koor is en blijft de kern voor wat we doen
- Partners in uitvoering zijn waardevol. We zijn als het ware vergroeid geraakt met deze partners: het SOP (Stichting Opera Parkstad), vooropleiding musical Valuas College Venlo en het orkest Ataneres ensemble
- In het werkplan dient aangegeven te worden welke ambities uitvoerbaar zijn of mogelijk gemaakt kunnen worden
- De productie organisatie dient op maat gebracht te worden van de doelen en ambities
- De uitvoerende organisatie is toe aan meer slagkracht. Niet altijd alles laten drukken op enkele en dezelfde sleutelfiguren. Dat is risicovol en kan leiden tot overbelasting en uitval, kwijnende passie en voldoening in de uitvoering
- De organisatie is toe aan meer armslag. Daarvoor is meer bestuurskracht nodig en meer mogelijkheden om financiering aan te trekken
- De uitvoerende organisatie verbreden betekent kwaliteit in huis halen. Dat betekent groei in balans, in de zin van meer vrijwilligers en (zo nodig) meer professionals

Het is al vaker genoemd: het model van een cultureel productiehuis biedt hiervoor de beste mogelijkheden. Temeer doordat in de samenwerking met onze vaste partners feitelijk al de kiem gelegd is voor dit model. In deze visie nemen we dit model dan ook als uitgangspunt en gaan op zoek naar de beste toe te passen vorm.

Ondertussen staat WOKMUZIEKTHEATER te trappelen om aan nieuwe muzikale avonturen te beginnen. Hoe mogen die er uit zien? Wat ligt lekker en wat valt goed?

ARTISTIEK

HET DNA VAN WOKMUZIEKTHEATER

Het is zoals bij de mens: DNA dat heb je. Toch is het DNA van WOKMUZIEKTHEATER in de loop van de tijd ontstaan, heeft zich haast organisch ontwikkeld. Het komt terug in de antwoorden op vragen als: *waar zijn we goed in*, en *waar voelen we ons goed bij*. Het blijkt helemaal te kloppen als dit, zo is gebleken, ook een positieve weerslag heeft bij het publiek. Alsof het publiek het DNA van WOKMUZIEKTHEATER herkent. Tenslotte sluit het helemaal aan bij onze missie *Opera voor iedereen*.

Het is niet zo eenvoudig om dit DNA zonder lange uitvoerige zinnen te omschrijven. Laten we het proberen vast te leggen in begrippen: **goede balans tussen muziek en spel, actie en humor, licht van toon, af en toe de grenzen opzoeken – durven de opera werken te bewerken zonder de oorspronkelijke schepper(s) geweld aan te doen.**

Dit is waarschijnlijk het DNA van WOKMUZIEKTHEATER. In veel reacties, op de bühne en voor- en na de laatste serie uitvoeringen kwamen veel van deze elementen vaak terug. Dit is waar we goed in zijn, dit is wat we graag doen én dit is wat het publiek waardeert. Het publiek dat WOKMUZIEKTHEATER kan blijven trekken, meer en meer.

ARTISTIEK REPERTOIRE ONTWIKKELING

Het spreekt haast vanzelf dat het hiervoor geformuleerde DNA een leidend principe zal zijn in de repertoire ontwikkeling. Maar er valt meer over te zeggen. Ook uit de ledenconsultatie (inspiratie avond juni 2022) en ook vele persoonlijke opmerkingen van leden ná de laatste productie, blijkt: “wij zijn er voor opera, niet bijvoorbeeld voor musical”. En tijdens de vakmatige consultaties van adviseurs en artistiek team komt een parallel beeld naar voren.

Op basis van het DNA wordt de keuze niet alleen beperkt tot de ‘opera comique’. De soms onvermijdelijke bewerkingen van handelingen en gesproken teksten bieden alle mogelijkheden het DNA van WOKMUZIEKTHEATER in te brengen in andere typen van opera’s. De artistieke ontwikkeling van de cyclus aan producties heeft getoond hoe positief dit uitwerkt; zowel naar de uitvoerenden als ook naar het publiek dat zijn waardering hiervoor duidelijk laat blijken.

Organisatorisch gezien is het wijs om de keuze en voorbereiding van (tussentijdse) producties en activiteiten flexibel te houden. De procedures houden we kort, zonder tekort te doen aan de inhoudelijke afwegingen en voorbereiding. Een voorstel wordt rechtsreeks vanuit de initiatiefnemers en/of artistiek team, naar het bestuur geleid. Deze organisatiedelen zijn dan wel zó ingericht dat relatief snel kan worden vastgesteld of het betreffende voorstel in principe organisatorisch, technisch en financieel, haalbaar is.

Begin 2023 maakten we om pragmatische redenen al de stap de keuzeprocedure in te korten en de programmacommissie er ‘tussen uit’ te halen. De programmacommissie komt wel versterkt terug als *commissie voor het werkplan*. De naam doet het al vermoeden: de commissie kijkt naar het totale werkplan van de lopende periode en is dus veel vroeger en concreter betrokken bij de keuzes die gemaakt gaan worden. Waarmee de betrokkenheid van de leden-(afvaardiging) feitelijk vergroot wordt.

AMBITIE

AANTREKKELIJK EN INSPIREREND

Ook hier kijken we terug naar de al meermaals aangehaalde inspiratieavond met onze leden en de gesprekken met sleutelfiguren rond WOKMUZIEKTHEATER. Een deel van de inbreng tekent zich als rode draad af voor de formulering van onze ambitie verbonden aan deze toekomstvisie. Daarbij moet er alle ruimte zijn voor de inbreng van creatieve ideeën (dromen mag en is vaak waardevol), waarnaast praktische aspecten gehanteerd worden. Anders gezegd: creativiteit, pragmatisme en realisme.

Om het overzicht te bewaren zetten we een aantal ambities, praktisch vertaald en in willekeurige volgorde op een rij:

- De investeringen in een productie (inzet van uren en geld) verder laten renderen door toe te werken naar meerdere locaties van uitvoering. In eerste instantie lijkt het voor de hand liggend deze locaties te ontwikkelen in Zuid-Nederland en Vlaanderen, binnen een afstand van 1 tot 1,5 uur. Dat is weliswaar een lastige opgave en vraagt om het (zoeken naar een haalbare formule, maar levert een veel groter bereik op. Dit element komt ook al voor in voorgaande ambitie – en visie documenten
- Meer producties buiten de twee jaarlijkse cyclus. Kortere producties of deelproducties die geschikt zijn om op meer plaatsen of gelegenheden uit te voeren. Ook hiervoor moet een formule ontwikkeld worden en een aantal knelpunten worden weggenomen, ondermeer logistiek. De formule orkest + zang + spel + kostuum, kan het hanteerbaar maken
- Meertaligheid in de producties voor een aantrekkelijke en toegankelijke publieksbeleving. Dat doen we doorgaans al; de laatste was een deels Nederlands/Frans – talige productie
- Producties die uitgevoerd kunnen worden buiten het klassieke theater. Daarmee kunnen we ons richten op verschillende of gemengde doelgroepen. Voorbeelden: combinaties, opera + educatie; opera + jeugd en jongeren cultuur
- Inspelen op de actualiteit en trends in je meerjarenprogramma, kan een groter publieksbereik opleveren. Tijdige en snelle voorbereiding is natuurlijk een hele grote en belangrijke voorwaarde. Dat lijkt een tegenstrijdigheid maar hoeft dat niet te zijn.

Voor een inspirerende opgave van mogelijkheden deze ambities concreet te maken, verwijzen we u naar de bijlage 'inspiratie en ambitieëlijst'.

WMT streeft er naar de producties ook in andere theaters te vertonen

beleidsdoel 2012

ORGANISATIE

Het omzetten van deze visie en de haalbare ambities in de nieuwe praktijk voor dit decennium, vraagt om een aangepaste ondersteunende organisatie die opgaven en ambities aan kan. Een ondersteunende organisatie die de artistieke keuze van regie en dramaturgie kan volgen en faciliteren. Dat is heel herkenbaar voor het faciliterend deel van de organisatie, met name kostuums, decors, theatertechniek, rekwisieten, kap- en grimewerk.

Wat verwachten we hiervan, denkend vanuit praktische én artistieke beginselen:

- Kostuums, decors, theatertechniek, rekwisieten, kap- en grimewerk moeten de opera als artistieke creatie recht doen
- de zang en toneel handelingen ondersteunen
- bijdragen aan een aantrekkelijk en afwisselend bühnebeeld
- en vanuit onze missie, een prettig verteerbare productie uitstralen.

De wens om te kunnen 'reizen' (logistieke opgave) met een productie stelt dan ook eisen aan de praktische hanteerbaarheid, zoals licht gewicht – beperkt in volume en omvang – veilig en uitneembaar. Innovatie en het gebruik van nieuwe technische middelen kunnen meer armslag geven.

Enkele aandachtspunten waarin kansen verscholen liggen is de inzet van jongeren/studenten, op projectbasis aan te trekken uit daarvoor relevante beroepsopleidingen (stagemodel). Dit náást de inzet van vrijwilligers uit onze eigen organisatie. Kansen dus met overigens ook mogelijk een groot maatschappelijk effect en rendement.

Een verder aandachtspunt is het scheppen van meer tijd om alles in een vroeger stadium te produceren. Krijgen onder andere kostuums en decors een vroegere plaats in de productieplanning, dan geeft dat meer ruimte en dus ook meer armslag.

Vanuit deze visie streven we er naar de verzorging van decors, kostuums en rekwisieten, geen losse organisatie onderdelen meer te laten zijn maar een geïntegreerde werkgemeenschap te laten vormen. We geven deze, in de visie fase, de werktitel mee "Technische Ondersteuningsorganisatie Muziektheater" (TOM).

Daarin zijn belangrijk, naast kennis en kunde, ook samenhang en saamhorigheid. Een specifieke taak voor de werkgemeenschap voor decors en kostuums is de mogelijkheid te scheppen, zaken letterlijk licht en compact te krijgen zodat daar waar dat gewenst én mogelijk is, de productie kan gaan 'reizen' en uitvoeringen op meer locaties mogelijk worden.

Het TOM (technische uitvoering van kostuums en decors inclusief rekwisieten) levert dus wat de artistieke leiding vraagt en nodig acht voor de productie binnen een tevoren afgesproken budget. Uitgangspunt binnen deze visie is de aansturing door de produktieleider.

We willen kiezen voor versterking van de armslag van de productieorganisatie. Is hierop voor de productie 2022 nog geïmproviseerd met het aantrekken van enkele vrijwilligers voor dit doel; voor het nieuwe werkmodel productiehuis zal dus werk moeten worden gemaakt van het aantrekken van een productie leider.

De menselijke kern in onze organisatie is de (vaste) koorbezetting. Dit element vraagt extra aandacht met het oog op de toekomst. Actueel stellen we vast dat de bezetting (ondermeer in sommige stemgroepen) onder druk kan komen te staan. Uitval van leden en een gestegen gemiddelde leeftijd zijn daar bijvoorbeeld debet aan.

Hoewel er geen reden is tot pessimisme is enkel een ronde ledenwerving alléén niet de oplossing. Een positief teken is het vrijwel spontane toetreden van een aantal nieuwe leden , wat in corona-tijden iets mag zeggen. Daarnaast en niet minder belangrijk moet geïnvesteerd worden in de vocale ontwikkeling van het koor. Daarvoor dient een separaat ontwikkel traject voor opgezet te worden, op aangeven van het artistiek team.

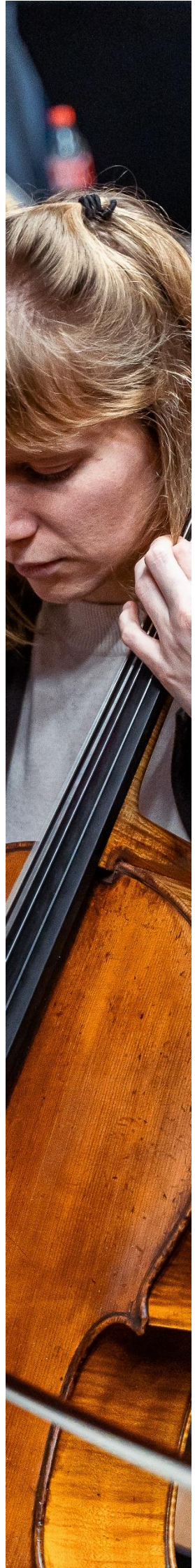
De ambitie van meer en/of variëteit van tussenliggende producties gaat wel het een en ander vragen van de koorinzet in zijn geheel; naast de orkest-kern, de TOM en eventuele solisten natuurlijk. Voldoende beschikbaarheid vanuit onze koorbezetting vraagt om het openstellen van deelname aan producties van buiten. Bedoeld is ook buiten de groep van vaste partners die onder onze *uitgangspunten* al benoemd zijn. Deelname op projectbasis kan het gezochte maatwerk opleveren en de flexibiliteit zoals die door gekozen producties worden gevraagd.

Daarvoor zijn op hoofdlijnen, twee routes aan te geven:

- het op projectbasis deelnemen van andere koren of koor-onderdelen, waarvoor een praktisch functionerende formule moet worden ontwikkelt
- het op projectbasis deelnemen van individuele zangers in het koor voor de duur van een productie. Ook hiervoor moet een individueel deelname arrangement worden opgesteld.

WMT zoekt samenwerking met andere muziek- en theatergezelschappen als dat de productie op een hoger plan kan tillen, zowel kwalitatief als qua bereik

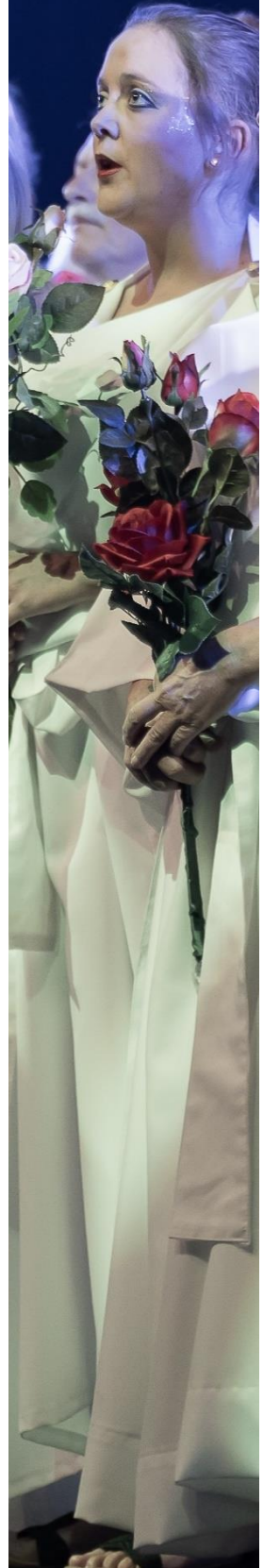
beleidsplan 2016-2020

Het hierboven omschreven model 'deelname op projectbasis' dient praktisch uitgewerkt te worden in het eerste werkplan 2023 t/m 2026. Voor het projectmatig 'koorbeleid' mag zeker ook gekeken worden buiten Weert en zelfs over de landsgrens naar Vlaanderen. Dat sluit koren uit Weert natuurlijk niet uit al zijn ervaringen uit het verleden niet altijd veel belovend geweest. Zoals dit op andere aspecten ook al is aangehaald: we willen ook onze regio voor actieven én activiteiten verruimen.

**WOKMUZIEKTHEATER biedt kansen
voor wie talent en ambitie heeft**

uit de aanbevelingen van 2014

BESTUUR EN WERKPLAN

Het huidige bestuur is in-en-buiten-rechte een verenigingsbestuur met een ALV als hoogste orgaan. Deze juridische entiteit, de vereniging, stuurt alles aan of verstrekt daarvoor mandaat en draagt alle verantwoordelijkheid. Dat is heel wat, alle activiteiten en opgaven bij elkaar vormen eigenlijk een klein 'bedrijf'.

Met verbreding van taken en ambities, het toewerken naar meer armslag en slagkracht in organisatie en financiën is de vereniging uiteindelijk niet meer de meest geschikte juridische entiteit om álles in onder te brengen en van daar uit aan te sturen. Het al eerder aangehaalde organisatie model van een productiehuis, vraagt om een andere organisatie opbouw. Dit is een primaire taak voor het eerste werkplan om een voorstel op te stellen. Tot het moment dat de nieuwe organisatie er staat en operationeel is, blijven taken en verantwoordelijkheden berusten bij het verenigingsbestuur, onder toezicht van de ALV. Ondertussen is het zaak het complex aan opgaven, in deze fase behapbaar te houden.

Er zijn verschillende routes die deze organisatievraag kunnen invullen. Overdacht moet worden of we het model productiehuis in een separate entiteit onder willen brengen, bijvoorbeeld in de vorm van een stichting.

Belangrijk is vervolgens de bestuurlijke verhoudingen tussen de vereniging en het productiehuis. Zien we dat als twee separate organisaties? Wordt het geheel geleid in een personele unie?

Vervolgens doemt als vanzelf de kwestie op van de naamgeving. Al deze zaken, vragen en antwoorden, moeten via een deugdelijk voorstel vanuit het bestuur aan de ALV van WOKMUZIEKTHEATER worden voorgelegd. Daarin krijgt ook de overweging een plaats of het productiehuis / vereniging louter een Nederlandse bovenregionale organisatie is of een Euregionaal karakter krijgt met bijvoorbeeld een registratie in Vlaanderen. Voordelen en eventuele complicaties daarvan dienen goed te worden onderzocht.

We willen ook goed kijken naar een betere verankering in dit Euregionale gebied, inclusief de beleids- en subsidie relaties met de aldaar voor cultuur bevoegde overheden. Dat is tevens een voorwaarde om betere financiering voor producties te kunnen opbouwen.

Het is duidelijk dat alvorens alle veranderingen kunnen worden opgepakt en uitgevoerd, een deugdelijk fundament moet worden gelegd onder de uitvoering van deze visie, de plannen en ambities. Dat gebeurt in het werkplan met een duidelijke uitwerking wie tekent voor de uitwerking en hoe dat gebeurt. De visie eindigt dus niet met een 'punt', maar eigenlijk met een 'komma'. Ondertussen kan in 2023 WOKMUZIEKTHEATER wel alvast door met waar ze goed in is: het maken van een nieuwe aansprekende

Opera voor iedereen!

